

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni alusel sõlmitava, väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevate alade mere elurikkuse kaitse ja kestliku kasutamise kokkuleppe ratifitseerimise seaduse eelnõu seletuskirja juurde
Lisa 3

Eelnõu kooskõlastamise käigus esitatud märkuste ja ettepanekutega arvestamise tabel

Märkused, ettepanekud, arvamused	Kliimaministeerium arvestab/ei arvesta esitatud ettepanekuga
Geenitehnoloogiakomisjon	
Eelnõu §2 puhul leiab GTK, et kuna Eesti on riik, kus teadaolevalt ei ole märkimisväärset väljaspool jurisdiktsiooni kogutud geneetilise materjali kollektsiooni, siis Eesti ei saa selle klausli rakendamisest potentsiaalset kasu. See klausel soosib pigem riike ja ettevõtteid, kellel olid leppe jõustumise ajal olemas suured kollektsioonid, andmekogud ja intellektuaalne omand. Kui artiklit 10 tõlgendatakse selliselt, et geneetilise ressursi omandamiseks kasutatud proov on kogutud enne, kuid sellest tulenev toode või väärtus on loodud või vääringdatud pärast leppe jõustumise kuupäeva ning artiklis kasutatud sõna „ja“ tähendab, et mõlemad tingimused peavad olema täidetud, jääks selline tegevus konventsiooni kohaldamisalast välja. Sellisel juhul võib mõju Eesti konkurentsivõimele olla lähitulevikus negatiivne, samas kui neutraalne mõju võiks avalduda alles väga pikas perspektiivis.	Selgitus antud. BBNJ kokkuleppe artikli 10 lõike 1 teise lause sõnastuse kohaselt kohaldub kokkuleppe ka nende riigi jurisdiktsiooni alt välja jäävate geneetiliste ressursside kasutamisele, mis on kogutud enne kokkuleppe jõustumist, mistõttu selline tegevus jääb kokkuleppe kohaldamisalasse. Eelnõu §-s 2 kirjeldatud deklaratsiooni on ratifitseerimisel esitanud Euroopa Liit ning enamik kokkuleppe ratifitseerinud riikidest, mistõttu ei ole põhjendatud kohaldada Eestis rangemat regulatsiooni kui mujal.
GTK leiab, et seaduse eelnõu seletuskirja seaduse majanduslike mõjude alapeatükk ei hinda geneetiliste ressursside potentsiaali piisavalt ning palub seletuskirja seda osa täiendada. Molekulaarbioloogilised tööriistad on väga väärtuslikud – näiteks polümeraasi ahelreaktsioon (PCR) – on patentide kaudu teeninud oma õiguste omanikele ligikaudu 2 miljonit dollarit. Maailmamere geneetiline ressurss võib sisaldada tuhandeid selliseid patente. See geneetiline aardelaegas sisaldab tohutut potentsiaali, sealhulgas tehnoloogiaid, mis võivad osutuda otsustavaks selleks, et inimesed suudaksid ellu jääda pikkadel	Arvestatud. Seletuskirja majanduslike mõjude alapeatükki on täiendatud.

kosmoserännakutel või teha teisi planeete elukõlblikuks. Ookeani setted kannavad endas planeedi elu ajalugu – miljonite aastate vanust DNA-sse talletatud infot, mida pole veel loetud.	
Kokkuleppe artikkel 28 seob keskkonnamõju hindamise kohustuse osalise jurisdiktsiooni või kontrolli all oleva tegevusega. Seletuskiri käsitleb keskkonnamõju hindamist läbivalt sellest vaatenurgast – kohustusena, mis tekib siis, kui tegevus toimub Eesti jurisdiktsiooni või kontrolli all. Lepe annab artiklites 32 ja 37 kõikidele osalistele õiguse esitada märkusi ja teavet ning teadus- ja tehnilisel kehamil õiguse anda soovitusi, mida teha siis, kui tegevus toimub teiste konventsiooniga liitunud riikide poolt. Seletuskirjas ega rakendusaktide kavandites ei ole kirjeldatud, milline oleks Eesti-sisene menetlus – kes koguks, kinnitaks ja edastaks sellise info teabevõrgustikule või teadus- ja tehnilisele kehamile, ning kes selle eest riigisiselt vastutaks. GTK palub täiendada seletuskirja või rakendusakte menetlusega, mis kirjeldab, kuidas Eesti (teadusasutuste, Kliimaministeeriumi või Keskkonnaameti kaudu) saaks alata reageerimise teise konventsiooniga liitunud riigi tegevusele väljaspool jurisdiktsiooni. aastate vanust DNA-sse talletatud infot, mida pole veel loetud.	Selgitus antud. Eelnõu seletuskirja lisana esitatud riigisiseste õigusaktide muudatuste eelnõu ja selle seletuskiri on tööversioonid, mis on käesoleva eelnõu menetlemise ajal veel ettevalmistamisel. Need on lisatud seletuskirjale eesmärgiga näitlikustada BBNJ kokkuleppe rakendamiseks kavandatavaid riigisiseseid õiguslikke muudatusi ja anda ülevaade edasisest rakendusprotsessist, arvestades, et lepingu ratifitseerimine toimub enne riigisiseste rakendusaktide vastuvõtmist. Seetõttu ei ole tegemist lõplike tekstidega ning neid täiendatakse ja täpsustatakse ettevalmistamise käigus, võttes muu hulgas arvesse käesolevas menetluses esitatud ettepanekuid ja märkusi. Riigisiseste õigusaktide muudatuste eelnõu koos seletuskirjaga saadetakse sügisel eraldi avalikule konsultatsioonile. See annab kõigile huvirühmadele võimaluse esitada nende kohta täiendavaid seisukohti ja ettepanekuid tavapärase õigusloome menetluse raames.
Lepe artikkel 19 annab igale osalisele, sh Eestile, õiguse teha üksi või koos teistega ettepanek piirkonnapõhise majandamisvahendi, sealhulgas merekaitseala loomiseks väljaspool riikide jurisdiktsiooni. GTK leiab, et sarnaselt keskkonnamõtjude hindamise menetluse alustamisega peab seaduse muutmiste eelnõude kavatsustes olema kirjeldatud ka Eesti sisesed menetlusreeglid, kuidas alata merekaitsealade loomine. Näiteks, kui Eesti teadlased avastavad mõne aasta pärast seni uurimata mereala ookeanis unikaalse ökosüsteemi, mida tuleks kaitsta, on artikli 19 kohaselt ettepanek koostatav vastavalt lisale 1 (ala kirjeldus, valikukriteeriumid, inimtegevuse ja mereseisundi kirjeldus, kaitse-eesmärgid, majandamiskava projekt, konsultatsioonid, põlisteadmised). Rakendusaktide eelnõu ja seletuskiri peab kirjeldama, milline asutus Eestis sellist ettepanekut	Vt vastust eelmisele märkusele.

koordineeriks, kuidas kaasataks teadusasutusi ja huvirühmi ning millised on eeldatavad ressursid ja tähtajad.	
GTK juhib tähelepanu, et standardne partiitunnuse mudel ei arvesta uue põlvkonna proovivõtutehnoloogiate ega kodanikuteadusega. Leppe artikkel 12 ja sellele vastav teabevõrgustiku mehhanism eeldavad, et geneetiliste ressursside kohapeal kogumine toimub diskreetsete, ette planeeritud ekspeditsioonidena: teavitamine peab toimuma vähemalt kuus kuud enne kogumist, iga kogumissündmus saab standardse partiitunnuse ning teatis peab sisaldama kogumise laadi, eesmärgi, geograafilist ala, meetodeid ja uurimislaeva. See mudel sobitub hästi klassikalise, ühe projekti / ühe piirkonna / ühe laeva loogikaga, kuid ei arvesta mitmete juba olemasolevate ja kiiresti levivate proovivõtupraktikatega. Kodanikuteaduse algatused on olemuselt hajutatud ja detsentraliseeritud – proove koguvad paljud sõltumatud osalejad erinevatel aegadel ja kohtades, ilma et eksisteeriks üht kesksete andmetega "ekspeditsiooni", mida kuus kuud ette teavitada. Samuti võimaldavad tänapäeva tehnoloogiad – näiteks poijaama- või ferry-box-põhised in situ sekveneerimissüsteemid (ONT ElysION süsteemi edasiarendused näiteks) – pidevat, automatiseeritud proovivõttu ja analüüsi, mis kestab kuid või aastaid katkematult, mitte ühekordse sündmusena piiritletud kogumisena. Sarnaselt ei sobitu partiitunnuse loogikaga uue põlvkonna kontseptuurimislaevad, nagu Earth300, mille puhul puudub tavapärane ekspeditsiooni algus ja lõpp – laev võib olla merel ja teadustegevuses aastaid järjest, katmata ette teadaolevaid piirkondi ja meetodeid. Seletuskiri ega rakendusaktide kavandid ei käsitle, kuidas teavitamis- ja partiitunnuse kohustus kohalduks sellisele pidevale, hajutatud või automatiseeritud proovivõtule. Palun täiendada seletuskirja hinnanguga, kas ja kuidas kehtiv teavitamiskord võimaldab paindlikku, perioodilist või koond-teavitust selliste tehnoloogiate ja algatuste jaoks.	Selgitus antud. Märkuses tõstatatud asjakohased praktilised rakendusküsimused ei ole käesoleva eelnõuga lahendatavad, vaid nende täpsem sisu ja rakendamise kord kujunevad välja kokkuleppe osalisriikide konverentsi (CoP) otsuste ja juhiste kaudu. Kokkuleppe artikli 49 kohaselt luuakse ka teadus- ja tehniline organ, mis koosneb valdkonna ekspertidest ning mille ülesanne on anda osalisriikide konverentsile kokkuleppe rakendamisega seotud teaduslikku ja tehnilist nõu. Seetõttu on põhjendatud, et selliste küsimuste edasine sisustamine toimub rahvusvaheliselt kokkulepitud rakendusmehhanismide kaudu. Käesoleva eelnõu eesmärk on luua kokkuleppe ratifitseerimiseks vajalik õiguslik alus. Rakendusküsimused, mille lahendamine sõltub osalisriikide edasistest kokkulepetest, ei ole käesoleva eelnõu ega selle seletuskirja esemeks.